

ततः स इति दृष्टिदृष्ट्यापवनं पवनेन च संयोज्यतत्रैव संयमं कृत्वा स्वशरीरात्प्राणैर्द्रियैश्च सह एकत्वं प्रापय्य स्वशरीरं त्यक्तवान् यथा घटांतरस्थं जलं घटांतरे सिच्येत तद्वदिदं द्रष्टव्यं प्राणसंधानेनैवेन्द्रियाणां गन्त्राणां च संधानं भवति न तदर्थं पृथग्यलोपेक्षितः ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ तच्च स्वस्य विदुरस्य एकस्यैव धर्मस्यां शाज्जातत्वं संस्मार ॥ २९ ॥ योगधर्मसंस्मारेत्यनुषज्यते ॥ ३० ॥

ततः सोऽनिमिषो भूत्वा राजानं तमुदैक्षत ॥ संयोज्य विदुरस्तस्मिन् दृष्टिदृष्ट्या समाहितः ॥ २५ ॥ विवेश विदुरो धीमान् गन्त्रिणां त्राणि चैव ह ॥ प्राणान् प्राणेषु च दधेन्द्रियाणीन्द्रियेषु च ॥ २६ ॥ स योगबलमास्थाय विवेश नृपते स्तनुं ॥ विदुरो धर्मराजस्य ते जसा प्रज्वलन्निव ॥ २७ ॥ विदुरस्य शरीरं तु तथैव स्तब्धलोचनं ॥ वक्ष्माश्रितं तदाराजाददर्शगतचेतनं ॥ २८ ॥ बलवंतं तथात्मानं मेने बहुगुणं तदा ॥ धर्मराजो महातेजास्तच्च संस्मार पांडवः ॥ २९ ॥ पौराणमात्मनः सर्वं विद्यावान्स विशांपते ॥ योगधर्मं महातेजा व्यासेन कथितं यथा ॥ ३० ॥ धर्मराजश्च तत्रैव संचस्कारयिषुस्तदा ॥ दग्धुकामो भवद्विद्वानथ वागभ्यभाषत ॥ ३१ ॥ भो भो राजन्न दग्धव्यमेतद्विदुरसंज्ञकं ॥ कलेवरमिहैवं ते धर्मं एष सनातनः ॥ ३२ ॥ लोकाः सांतानि कानामभविष्यत्यस्य भारत ॥ यतिधर्ममवाप्तोसौ नैष शोच्यः परंतप ॥ ३३ ॥ इत्युक्तो धर्मराजः स विनिवृत्य ततः पुनः ॥ राज्ञो वैचित्रवीर्यस्य तत्सर्वं प्रत्यवेदयत् ॥ ३४ ॥ ततः सराजा द्युतिमान् स च सर्वो जनस्तदा ॥ भीमसेनादयश्चैव परं विस्मयमागताः ॥ ३५ ॥ तच्छ्रुत्वा प्रीतिमान् राजा भूत्वा धर्मजमब्रवीत् ॥ आपो मूलं फलं चैव ममेदं प्रतिगृह्यतां ॥ ३६ ॥ यदर्थो हिनरो राजंस्तदर्थो स्यातिथिः स्मृतः ॥ इत्युक्तः स तथेत्येव प्राह धर्मात्मजो नृप ॥ ३७ ॥ फलं मूलं च बुभुजे राजा दत्तं सहानुजः ॥ ततस्ते वक्षमूलेषु कृतवासपरिग्रहाः ॥ तांशत्रिमवसन्सर्वे फलमूलजलाशनाः ॥ ३८ ॥ इति ० आश्रमवा ० आश्रम ० विदुरनिर्याणे षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ वैशंपायन उवाच ततस्तुराजन्नेतेषामाश्रमे पुण्यकर्मणां ॥ शिवानक्षत्रसंपन्ना सा व्यतीया शर्वरी ॥ १ ॥ ततस्तत्र कथाश्चासंस्तेषां धर्मार्थलक्षणाः ॥ विचित्रपदसंचारानानाश्रुतिभिरन्विताः ॥ २ ॥ पांडवास्त्वभितो मार्तुर्धरण्यां सुषुप्तदा ॥ उस्त्यज्यतु महाहर्षिणि शयनानिनराधिप ॥ ३ ॥ यदाहारा भवद्राजा धृतराष्ट्रो महामनाः ॥ तदाहारान्वीरास्तेन्यवसंस्तानिशांतदा ॥ ४ ॥ व्यतीतायां तु शर्वर्यां कृतपौर्वाहिकक्रियः ॥ श्वात्तभिः सहितो राजा ददर्श आश्रममंडलं ॥ ५ ॥

संचस्कारयिषुः संस्कारं लंघयितुमिच्छुः ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ लोका इति यतिधर्मो दाहाद्ययोग्यत्वं एतेन शूद्रयोर्नौजातानामपियति धर्मोस्तीति दिशितं ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ इति आश्रमवा ० नै ० भारतभा ० षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ तत इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥